
DE VENEN: INDICATOREN MAKEN HET BEREIKEN VAN BELEIDSDOELEN INZICHTELIJK

Martien van Bavel

In het gebied De Venen in de provincies Utrecht en Zuid-Holland zijn vele partijen reeds vijf jaar bezig met het uitvoeren van het 'Plan van Aanpak De Venen'. Het doel van dit plan is een gebiedsgerichte aanpak van knelpunten op het gebied van natuur, recreatie en landbouw. Het plan is opgesteld in de vorm van een aantal algemene doelstellingen en een aantal concrete maatregelen. Er ontbreekt echter een methode om maatregelen en doelstellingen op een goede manier aan elkaar te relateren. Hierdoor is er onvoldoende inzicht in de mate waarin de maatregelen bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen. Mede in het licht van het Investeringsbudget Landelijk Gebied is dit echter wel van belang. De provincies Utrecht en Zuid-Holland en het Ministerie van LNV gaven daarom opdracht tot onderzoek of de maatregelen in het Plan van Aanpak De Venen voldoende zijn om de gestelde doelstellingen te bereiken.

Van hoofddoel naar subdoelen

Om de algemene doelstelling van het Plan van Aanpak beter werkbaar te maken, is de doelstelling nader geconcretiseerd naar een aantal subdoelstellingen. De algemene doelstelling van het Plan van Aanpak luidt: 'Het tot stand brengen van een samenhangend gebied voor natuur- en recreatieontwikkeling, waarbij in de blijvende landbouwgebieden wordt gestreefd naar handhaving en verdere versterking van een duurzame landbouw, en het bereiken van een water- en milieukwaliteit behorend bij de aanwezige of te realiseren functies.'

Deze algemene doelstelling kan in de volgende subdoelstellingen worden opgesplitst:

1. een samenhangend gebied voor natuurontwikkeling;
2. een samenhangend gebied voor recreatieontwikkeling;
3. meer samenhang tussen natuur- en recreatieontwikkeling;
4. het handhaven en versterken van duurzame landbouw in de blijvende landbouwgebieden;
5. een waterkwaliteit aangepast aan de aanwezige of te realiseren functies;
6. een milieukwaliteit aangepast aan de aanwezige of te realiseren functies.

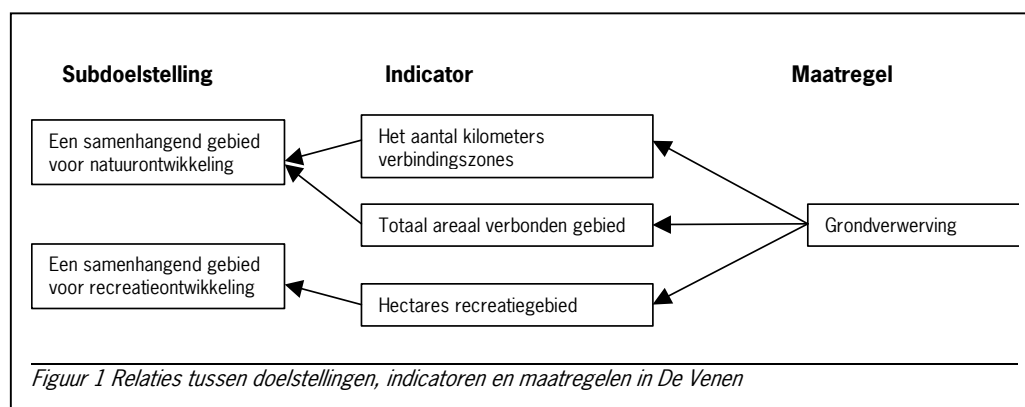
Deze subdoelen wil men bereiken door een groot aantal maatregelen. Zo kan er bijvoorbeeld zowel door aanleg van natuur als ook door beheer van particuliere gronden een grote hoeveelheid natuur gerealiseerd worden. Verder worden structuurverbeterende maatregelen voorgesteld, zoals ruilverkaveling voor de landbouw en de aanleg van fiets- en wandelroutes voor de recreatie.

Monitoringsindicatoren

Op basis van de genoemde subdoelstellingen is een lijst van mogelijke indicatoren opgesteld. Op basis van de criteria 'inhoudelijke relevantie', 'meetbaarheid' en 'beschikbaarheid benodigde informatie' zijn door experts vanuit het gebied en vanuit het onderzoek uiteindelijk twintig indicatoren geselecteerd. Hiervan zijn er vijf beoordeeld als prioritair vanwege de gekwantificeerdheid, de hoge inzet in middelen en hun randvoorwaardelijke karakter voor een aantal maatregelen. Dit zijn:

1. het totaal areaal verbonden natuurgebied;
2. aantal kilometers verbindingzones;
3. het aantal primaire voorzieningen;
4. aantal kilometers recreatieroute met voorzieningen;
5. aantal transferpunten.

Deze vijf indicatoren vormen op dit moment de kern voor het monitoren van het doelbereik in De Venen. De indicatoren vormen de schakel tussen doelstellingen en maatregelen. Een voorbeeld hiervan is weergegeven in figuur 1.

Goed maatregelenpakket

Op basis van de indicatoren kan geconcludeerd worden dat het huidige maatregelenpakket een goede bijdrage levert aan de doelstelling. Toch zijn er ook nog witte vlekken: er zijn doelstellingen zonder maatregelen en er zijn maatregelen die niet direct gerelateerd kunnen worden aan een doelstelling. Zo is de doelstelling over water- en milieukwaliteit nog zeer beperkt uitgewerkt en wordt er in de maatregelen een project voor beeldende kunst opgenomen die slechts zeer indirect aan een doelstelling te relateren is. Opvallend is de sterk fysieke insteek van het plan. Dit geldt enigszins voor de doelstellingen, maar met name voor de maatregelen. Procesmaatregelen en sociaal-economische maatregelen zouden het plan inhoudelijk goed aan kunnen vullen. De indicatoren maken duidelijk welke maatregelen aan welke doelstellingen een bijdrage leveren, en vormen bovendien een handvat voor het kwantificeren van de doelstellingen. De uitwerking hiervan moet vooral worden gezien als een gebiedsproces en dat wordt dan ook als een aanbeveling aan het bestuur van De Venen meegegeven.

Meer informatie:

Rapport 6.04.15 *De Venen: doel bereikt?*